

glemt – stikker iøvrigt også hovedet frem i behandlingen af den nyere flensborgske rederihistorie.

Blandt værket's fortrin bør nævnes illustrationerne, herunder de informative billedtekster, samt de ganske festlige prosaindkud af ofte anekdotisk indhold. Hvem vidste f. eks. at også Kielerkanalen startede med en brækket spade? Derimod kunne man godt have ønsket sig nogle flere kort over havne og kanaler, det indlagte landkort er pittoresk, men gnidret.

Trods den oversigtsmæssige karakter er værket nyttigt som introduktion og i kraft af den fyldige litteraturliste. (Nogle til forkortelser mangler dog). Selvom forordet tager afstand fra, at dette skulle være en egentlig slesvig (-holstensk) søfartshistorie, så antager en behandling som denne dog automatisk omend indirekte karakter af en slags status over forskning og litteratur. Og i den forbindelse kan man ikke undlade et lille hjertesuk over, at den sidste danske behandling af samme emne i et lignende omfang – Danmarks Søfart og Søhandel, red. Bering Liisberg – stammer helt tilbage fra år 1919!

Anders Monrad Møller

Steward Oakley: The Story of Denmark. Faber and Faber, London, 1972. 272 s.

Siden undertegnede engang fandt Slaget på Rheden og Københavns Bombardement blandet sammen til én begivenhed i en nyere, meget grundig og i øvrigt tillidsvækkende fransk verdenshistorie, har mine forventninger til udenlandske historikers behandling af nordiske fænomener ikke været store. Man kan i øvrigt heller ikke påstå, at der fra skandinavisk side er blevet udrettet meget for at overvinde sprogbarriererne og indvi ikke-skandinaver i nordisk historie yngre end vikingetiden.

Steward Oakley synes at ville udfylde et savn. Til en serie bøger betitlet »The Story of ...« henholdsvis England, Scotland, Australien, Malaysia m. v. bidrog han i 1966 med en kortfattet Sveriges historie, nu fulgt op af »The Story of Denmark«. Formålet er dobbelt, dels at give historisk interesserede læsere en »reliable introduction to a neglected corner of their art«, dels at forberede englændere – og amerikanere? – som måtte ønske at besøge »a most delightful country and people«.

Titlen snyder en smule. »The Story of ...« synes at indicere en let, anekdotisk fortælling. Det er bogen bestemt ikke; den må snarere betegnes som et hårdt vredet kompendium, der på et minimum af plads meddeler en mængde facts med ligelig hensyntagen til politisk, økonomisk, social og kulturel historie. Registret spænder over mangt og meget – fra Tollund-manden og biskop Poppo til Knudåge Riisager og Niels Viggo Bentzon.

Nogenlunde velorienterede danske læsere finder næppe i denne fremstilling noget, der virker nyt eller overraskende, hvilket heller ikke var at forvente. På den anden side skæmmes bogen ej heller af åbenbare misforståelser eller forældede oplysninger. Steward Oakley kan dansk og er a jour i sin læsning; endvidere har han haft et par danske kolleger til at kontrollere manuskriptet. Alt i alt må bogen betegnes som den bedste nutidige engelsk-sprogede Danmarks-

historie for den læser, der søger rene oplysninger og kan se bort fra det underholdende.

Den eneste væsentlige skavank er den meget stedmoderlige behandling af tiden efter 1945. Den fylder endog langt mindre end mellemkrigstiden; men mærkværdigt ustruktureret også i vor egen historieskrivning. *Erik Kjersgaard*

Fataburen. Nordiska Museets och Skansens årsbok 1973.

I 1973 fejrede Nordiska Museet i Stockholm sit 100-års jubilæum; i denne anledning søgte man også at fejre jubilæet gennem en særudgave af museets årsbog Fataburen. Ideen hermed var ifølge forordet at søge det nordiske i folkekulturen belyst gennem 2 bidrag for hvert af de nordiske lande. Foruden til sin sædvanlige læserskare er Fataburen 1973 blevet udsendt til medlemmerne af foreningen Norden; dette gør det selvsagt yderst vanskeligt at underkaste årbogen en faglig bedømmelse, da dens sigte helt klart er at nå ud til et bredt publikum.

Dette er muligvis udmærket, fordi man på trods af al sympati for sagen har svært ved at finde noget fagligt forsvarligt i denne i øvrigt smukke udgave. De enkelte beretninger, som tilsammen danner årsbogens helhed, er nemlig kun forsynede med yderst sporadiske noter og henvisninger, som kan belyse tekstens tilblivelsessituation. Dette er så meget mere beklageligt, som det af de få anmærkninger til beretningerne, som foreligger, fremgår, at der er foretaget ganske alvorlige indgreb i de enkelte personers beretninger af litterære og eventuelt »videnskabelige« grunde. Kort sagt, vi befinder os som læsere i den situation, at det er umuligt at bedømme, hvor meget og hvor de enkelte tekster, som er indleveret og trykt, er beskåret. Dette er selvsagt set fra et videnskabeligt synspunkt tilstrækkeligt til, at man må afvise udgaven som videnskabelig produktion. Dette er så meget mere beklageligt, som en række af bidragene allerede, som de foreligger, forekommer interessante. Nævnes kan således specielt bidraget fra Johan Slåtterøy, Norge: På skrefiske og markedsferd i Nordnorge 1870–1900.

Vender vi os dernæst mod det indtryk, som den almindelige læser må få ved gennemlæsningen af de forskellige bidrag, bliver det desværre på trods af de videnskabelige udgivelsesmangler problematisk, om man skal hilse publikationen velkommen. Meningen er vel sagtens, at de ti bidrag tilsammen skal give et kalejdoskopisk totalbillede af folkekulturen og folkelivets vilkår før industrialiseringen. Indtrykket af forskelligartethed mellem bidragene kommer helt frem, men det totalbillede, som skulle opstå efter endt læsning, udebliver desværre. Hvorledes skabe forbindelse mellem så forskellige beretninger som herskab og tyende på en lille herregård i Danmark, børnelege omkring århundredskiftet i Danmark og en finsk skildring af den første kirkefærd?

Lad mig her tage indlægget om herskab og tyende på en lille herregård, en erindring af proprietærsønnen Axel Thrane, et bidrag som i noten bagefter beretningen fremhæves for sin objektivitet og klare fremstillingsevne. Man får ved gennemlæsningen et indtryk af, at der var problemer, f. eks. i skildringen af, hvilken plads der var til rådighed for henholdsvis karlene i karlekamrene og pigerne i pigekamrene. Som almindelig læser mangler man imidlertid et ind-